

Häckfåglar i Svartsjövikens 2006

Urpo Könnömäki

I Svartsjövikens har nu de häckande våtmarksfåglarna inventerats under sju år, 2000–2006. Sammanlagt 60 revir av 15 olika arter har noterats 2006 vilket är en liten minskning. Några större förändringar i häckfågel-faunans sammansättning har annars inte skett trots att nu en konkurrerande lokal – Svartsjö Dämme – ligger alldeles intill. Mest talrika var sothöna (14 revir), gräsand (10), kanadagås (6) och tofsvipa (8).

Bakgrund

Som en aktivitet i arbetet med ”Projekt Svartsjövikens”, vilket bl a innefattar restaurering av våtmarksbeten vid Svartsjövikens har den våtmarksanknutna häckfågelfaunan i Svartsjövikens inventerats, med början 2000 (se tidigare årgångar av Fåglar på Mälarsjöarna). Här ska inventeringsresultaten för det sjunde året, 2006 redovisas.

Metodik

Under perioden april – juni 2006 gjordes 9

besök då förekommande par av olika arter räknades. Som huvudmetod räknas antalet par, men iakttaga bon och ungpåttar kompletterar observationerna. En svårighet ligger i att kunna skilja rastande fåglar från revirhävande par. Vidare kan det vara mycket svårt att separera häckande par från yngre fåglarsom finns i området men inte häckar, detta gäller främst gässen. De osäkerhetssiffror som anges i det följande är enbart subjektiva bedömningar.

Häckfågelinventeringen har kompletterats med iakttagelser som rapporterats på fågeldatabasen *Svalan*.

Årtor i övergångsdräkt.

Biotopförändringar

Sikten ut mot Svartsjövikens har 2002–2006 kraftigt förbättrats jämfört med 2000–2001 på grund av den markbearbetning som företogs hösten 2001. Under hösten 2006 gjordes en förnyad markbearbetning på 26 hektar i den sydöstra delen av området samt översilningen. Detta för att ge bättre möjlighet till bete och sikt.

På försommaren 2002 uppfördes ett nytt torn på vikens östsida. Detta har under de fem senaste årens inventeringar varit den viktigaste utsiktspunkten. Hösten 2003 anlades här en vattenreglerad våtmark, Svartsjö Dämme, som delvis blivit en konkurrerande lokal.

Fältarbete

Fältarbetet har i huvudsak utförts av Urpo Könnömäki. Totalt har åtta inventeringar, 23 april (våren var sen) till 7 maj. Vid varje inventeringstillfälle har förekommande fågelarter antecknats på en specialkarta i skala ca 1:5.000. Inventeringsresultatet framgår av tabell 1.

Sjö- och våtmarksfåglar

Skäggdoppning Ett par hävdade revir och 2 stora ungar noterades.

Knölsvan Ett bo byggdes i södra delen av viken. 5 ungar observerades.

Grågås Nästan omöjligt att lokalisera bon, då dessa läggs dolt i vegetationen och häckningen startar mycket tidigt. Tre par med ungar kunde iaktas i viken. De höll sedan till i Svartsjö Dämme.

Kanadagås Normal förekomst. Osäkerheten är ca ± 2 par.

Rördrom En hane tutade sporadiskt under våren, men det är inte troligt att någon häckning skedde.

Gräsand Arten noterades i samma omfattning som under 2005. Antalet redovisade par har en osäkerhet på ca ± 3 par. Ungarna har förflyttats till Dämmet.

Snatterand Ett par hävdade revir.

Skedand Enstaka fåglar fanns i viken. Ingen hävdade revir.

Årta Enstaka fåglar fanns i viken. Ingen hävdade revir.

Knipa Hur många par som verkligen häckar är osäkert. Noterat antalet par (4) har en osäkerhet på ca ± 1 . Ungar sågs i Dämmet.

Storskrake Svårt att veta hur många storskrakar som häckar. Ungar sågs inte.

Vattenrall Hördes vid dikesmynningarna på östra och västra sidan.

Sothöna Den vanligaste vattenfågeln. Antalet par (14) har en osäkerhet på ca ± 4 .

Tofsvipa Uppskattningsvis 8 par höll till främst på mader och omgivande betesmarker. I vilken utsträckning de häckade är osäkert.

Rödbena Enstaka fåglar höll till på sydöstra delen av viken och översilningen. Ungar sågs inte.

Enkelbeckasin En mycket svårinventerad art som trivs bäst i lite mer högväxt madvegetation.

Övriga arter

Brun kärrhök Ett par höll till i området.

Gulärla Uppskattningsvis 6 par fanns på sydöstra sidan. Två par sågs mata ungar.

Ängsfiolärka Oförändrad förekomst jämfört med fjolåret.

Buskskvätta Oförändrad förekomst jämfört med fjolåret.

Gräshoppsångare En fågel hördes kortvarigt.

Övriga ej inventerade mindre tättingar

Vanligast i vass- och buskmarkerna har sävsparven varit följd av sävsångaren. Rörsångaren förekom mera sparsamt. Skäggmes har sporadiskt hörts i vassarna med det är osäkert om häckning förekommit 2006.

Kommentarer

Den aktuella häckfågelinventeringen har genomförts 2006 på samma sätt som under 2000–2005. Svårinventerade arter är vigg, knipa och storskrake, som förekommer rastande på vårsträcket i betydligt större antal än vad som sedan går till häckning. Någon konstaterad häckning av vigg har inte noterats.

Svartsjö Dämme har blivit en konkurrerande uppehållsplats för våtmarksfåglarna i området. Många nykläckta ungfåglar har vandrat över till Dämmet där födotillgången varit betydligt bättre än bland konkurrerande fiskar i viken.

Ett mycket positivt biotop tillskott har över silningsområdet som skapats för att rena vatten från Sockarbydiken utgjort.

Tabell 1 Antal par eller revir av fågelarter knutna till Svartsjövikens 2000-2006.

Inventerade arter	Revir 2000	Revir 2001	Revir 2002	Revir 2003	Revir 2004	Revir 2005	Revir 2006	Kommentarer, gäller år 2006
<i>Sjö- och våtmarksfåglar</i>								
Skäggdopping	3	4	3	3	25	1	1	2 ungar
Knölsvan	1	1	1	1	1	1	1	5 ungar
Grågås	3	3	3	3	3	4	4	3 kullar sågs
Kanadagås	3	7	3	7	6	5	6	
Rördrom	1	1	1	1	0	0	0	
Gräsand	7	7	12	10	10	10	10	
Kricka	0	0	1	0	0	0	0	
Snatterand	0	0	0	0	0	1	1	inga ungar sågs
Skedand	0	0	0	0	0	1	0	inga ungar sågs
Knipa	3	2	2	2	2	3	4	två par med ungar
Storskrake	2	1	1	1	1	2	2	inga ungar sågs
Vattenrall	2	1	1	2	2	3	3	
Sothöna	18	24	20	15	17	15	14	
Tofsvipa	6	3	6	7	6	7	8	några ungar sågs
Rödbena	0	0	0	1	0	2	0	
Enkelbeckasin	6	4	4	5	5	6	6	svårinventerad
Fiskmås	1	2	0	1	1	1	0	
Fisktärna	0	0	0	0	1	0	0	
Summa	56	60	58	59	57	62	60	
<i>Övriga arter</i>								
Brun kärrhöök	2	1	1	1	1	1	1	
Gulärsla	1	1	3	3	3	5	6	Uppskattning, ej inventerad
Ängspiplärka	4	5	5	6	6	6	6	Uppskattning, ej inventerad
Buskskvätta	4	5	5	5	5	5	5	Uppskattning, ej inventerad
Gräshoppsångare	2	1	1	0	0	0	0	
Trastsångare	0	1	0	0	0	0	(1)	Vid kanalen N bron
Sävsångare	>10	>10	ca 10	ca 10	ca 10	ca 10	ca 10	Uppskattning, ej inventerad
Rörsångare	> 5	ca 5	ca 5	ca 5	ca 5	ca 5	ca 5	Uppskattning, ej inventerad
Skäggmes	> 5	> 5	ca 5	ca 5	ca 2	ca 2	ca 2	Uppskattning, ej inventerad
Sävsparv	> 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	Uppskattning, ej inventerad